

MAGYAR NÖVÉNYVÉDŐ MÉRNÖKI ÉS NÖVÉNYORVOSI KAMARA **Hajdú-Bihar Megyei Területi Szervezet**

Hajdú-Bihar Megye növényvédelmi időszakos helyzetképe

Az idei év időjárásának összegzése

A januári időjárás meglehetősen változatos volt, az északkeleti áramlással érkező száraz, hideg légtömegek és a mediterrán ciklonok okozta enyhe és csapadékos időjárás váltakozott. A hónap első felében összefüggő hótakaró alakult ki az országban mely a Bakonyban és a Keleti országrészben huzamosabb ideig megmaradt. Az összefüggő hótakaró kialakulását követően jelentős lehűlés kezdődött melyet a hónap végén egy markáns északnyugati áramlási rendszer tört meg, mely némi csapadékot és enyhülést hozott. A havazás ellenére jóval szárazabb és enyhébb volt a január szokásosnál.

Február elején ismét az északi magasnyomású légörvény határozta meg az időjárásunkat, melyet délről és a délnyugatról érkező mediterrán frontok időszakosan elmozdítottak, de jelentős mennyiségű csapadék ekkor sem hullott. A hónap második felében az erősödő déli áramlás nedves légtömegeket sodort felén melyből csak jelentéktelen mennyiségű csapadék hullott. A front elvonulását követően ismét az északi áramlás vált uralkodóvá, az északi, északkeleti szél felerősödött és intenzíven szárította a talajok felső rétegét. Az anticiklon miatt jelentős volt a napi hőingadozás a hőmérséklet éjjelente jóval a fagypont alatt, napközben pedig 8-10 °C-körül alakult.

Március elején folytatódott a hűvös és száraz időjárás, gyakorta előfordultak hajnali fagyok. A hónap közepén egy délnyugatról érkező front hatására lassú felmelegedés kezdődött, melyből jelentéktelen mennyiségű csapadék hullott. A ciklon elvonulását követően ismét felerősödött magasnyomású légörvény hatása, minek következtében folytatódott a száraz idő. Jelentős volt a napi hőingadozás, a hajnali órákban -3 °C-os minimum a nappali órákban 15-18 °C maximum értékekkel. A száraz időjárás mellé, még élénk északkeleti szél is társult mely a talajok kiszáradását tovább fokozta. A hónap végén fokozatos felmelegedés kezdődött, napos, száraz és szeles idő volt. A hónap végére a megyénk jelentős részén már közepes mértékű volt az aszály. A talajhőmérséklet a felső 10 cm-en elérte a 4-6 °C-ot. Március utolsó napjaiban egy markáns délnyugati áramlási hatására csapadékosra fordult az idő és a futó záporokból, kisebb esőkből 10-15-mm mennyiség hullott.

Hónapok	Sokéves havi átlag csapadékmennyiség (mm)	2022 évi havi csapadékmennyiség (mm)	Sokéves átlag %-ban
január	29	10,6	37
február	30	13,5	45
március	32	13,3	41

Debrecen, 2022.01.01.-03.31 csapadékadatok

Hónapok	Sokéves havi középhőmérséklet (°C)	2022 évi havi középhőmérséklet (°C)	Eltérés az átlagtól (°C)
január	-2,9	-0,28	2,6
február	-0,8	4,10	4,9
március	4,9	3,11	-1,8

Debrecen, 2022.01.01.-03.31 középhőmérséklet adatok

Az elmúlt hét időjárása:

Az elmúlt hét száraz, meleg tavaszi idővel indult, mely egy magasnyomású légköri képződmény hatásának volt köszönhető. A reggeli minimum hőmérséklet -1-0 °C, a délutáni maximum 18-20 °C körül alakult, nagy volt a napi hőingadozás. A hét közepén egy délnyugati áramlási rendszer hatására nedvesebb levegő sodródott felénk, melynek hatására csütörtökön kisebb záporok, pénteken zivatarok alakultak ki. Péntek délután felerősödött az északnyugati szél és lehűlt a levegő, szombaton hűvös, esős, szeles idő volt. Vasárnap hajnalban hó és havaseső esett, a reggeli órákra vékony összefüggő hóréteg alakult ki, mely a déli órákra elolvadt. Az elmúlt héten megyénkben 18-30 mm közötti csapadékmennyiség hullott, mely sokat segített a szárazságtól szenvedő őszi vetéseken, de a talaj vízhiányát alig csökkentette.

A károsító helyzet alakulása az elmúlt héten, előzmények

Fenológiaiak: (április 4.)

Őszi búza: bokrosodás vége (BBCH 29)

Őszi árpa. szárba indulás-első nódusz (BBCH 30-31)

Őszi káposztarepce: rejtettbimbós-zöldbimbós állapot (BBCH 50-51)

Lucerna: 10 cm hajtások

Polifág károsítók:

A lucerna és őszi kalászos, illetve a repce a táblák jelentős részén a mezei pocok (*Microtus arvalis*) fertőzöttség gyenge. Erősebb fertőzöttséget a táblaszegélyekben, illetve az árokpartokon tapasztaltunk. Az növényállományok a pocok járatokat és a kártételt lassan elfedik, ezért célszerű a populáció méretét még egyszer felmérni. A mezei pocokkal fertőzött területeken már csak rövid ideig lehetőségünk van a beavatkozásra. A gyérítésre felhasználható az Arvalin (*cinkfoszid*) és a Pocok Tox Max (*klórfacinon*) a 6300/2792-2/2021 ikt sz. szükséghelyzeti engedély alapján.

A hörcsög (*Cricetus cricetus*) szórványos megjelenését csak Debrecen környékén tapasztaltuk az őszi kalászosban.

Szántóföldi növények:

Őszi gabonák

A tavaly őszi időjárás kedvezőtlen volt a gabona számára, a vetést követően késett csapadék, tipikus gabona gyomok október végén jelentek meg. A gyomnövények közül a T1 életformájú árvacsalán (*Lamium sp*), tyúkhúr (*Stellaria media*), veronika fajok (*Veronika sp*), a T2 életformájúak közül a ragadós galaj (*Gallium aparine*) kora tavasszal már mindenütt megtalálható volt az állományokban. Márciusban a búzák többségénél még látszottak a sorok. A kora tavaszi időjárás hatására február végére a gabonákban az alsó levélszinten szinte mindenütt megtalálható volt a szeptória (*Septoria tritici*) és a lisztharmat (*Blumeria graminis*) észlelési szinten. A száraz február végi, márciusi időjárás nem kedvezett a gombabetegségek számára, ezért beszáradtak a telepek, visszaszorultak.

A károsító helyzet alakulása az elmúlt héten az őszi gabonákban

A gabona lisztharmat (*Blumeria graminis*) április elején az őszi árpában, búzában az alsó leveleken (a közepesen fogékony állományokban) észlelési szinten volt jelen.

A vörösrózsa (*Puccinia triticina*) fertőzöttsége az áprilisi felvételezések során észlelési szinten volt megtalálható.

A sárgarózsa (*Puccinia striiformis*) szintén csak észlelési szinten volt jelen.

Szeptóriás levélfoltosság (*Septoria tritici*) a száraz tavaszi időjárás miatt, nem tudott felszaporodni ezért, az április elején észlelési szint körül volt a fertőzés.

Az őszi árpában a barna levélfoltosság (*Bipolaris sorokiniana*) csak észlelési, szinten az alsó levélemeleten volt megtalálható.

Az őszi árpában az árpa sárga törpülés vírus (BYDV) foltokban, szórványosan megtalálható, de egyelőre a legtöbb helyen az élettani betegségek elfedik.

A gabonafutrinka (*Zabrus tenebrioides*) kártételét évek óta nem tapasztaltuk, mivel támogatások szigorúan előírták a vetésforgó betartását, ami a felszaporodásának nem kedvez.

A vörösnakú árpabogár (*Lema melanopa*) első imágóinak megjelenését április első napjaiban tapasztaltuk.

Őszi káposztarepce:

A tavalyi év nyár végi-ősz eleji száraz időjárása nem kedvezett a repce vetésének, a is kelés heterogén volt. A kikelt állományok sem tudtak megerősödni a tél kezdetéig, gyengén fejlettlenül teleték át ezért, tavasszal több táblát ki kellett tárcsázni.

A károsító helyzet alakulása az elmúlt héten az őszi káposztarepcében

A repceszár ormányos (*Ceutorhynchus quadridens*) és a nagy repceormányos (*Ceutorhynchus napi*) tömeges megjelenését a kihelyezett csapdákból február közepén-végén tapasztaltuk először, ekkor már indokolt volt a védekezés. A márciusi végi felmelegedés ismét kedvezett, az ormányosok tömeges betelepülésnek, ismét tömeges volt a betelepülés és szükségessé vált a második védekezés. Március végén a repcefénybogár (*Meligethes aeneus*) első példányai is megjelentek a csapákban, majd április elején elkezdődött a tömeges betelepülése, de az ismételt lehűlés miatt lelassult. A repcében gombabetegségek közül a foma (*Phoma lingam*) levélfoltjai az alsó leveleken észlelési szinten minden állományban előfordultak.

Kertészeti növények:

A megyénkben még említésre méltó területtel rendelkező almában a varasodás (*Venturia inaequalis*) aszkospóráinak az érettségét vizsgáltuk március elején az áttelelt levelekben található pszeudotéciumokból, melyből megállapítható volt, hogy az aszkuszok egy része már érett és kétsejtű aszkospórákat tartalmazott. A lisztharmat (*Podosphaera leucotricha*) estében a „rojtos” fertőzött hajtásvégi rügyek jelentős része gond nélkül áttelelt. A megfigyelt kajszi és őszi barack állományokban a március végi fagyok okoztak károkat.

Debrecen, 2022. 04. 05.